

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ТЕХНОГРАДЊА ДОО против СРБИЈЕ

(Представке бр. 35081/10 и 68117/13)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

14. март 2017. године

*Ова пресуда је правоснажна, али може бити предмет редакцијских
измена.*

У предмету Техноградња ДОО против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Већа у саставу:

Luis López Guerra, *председник,*

Dmitry Dedov,

Branko Lubarda, *судије,*

и Fatou Agaci, *заменик секретара Одељења,*

После већања на затвореном заседању 21. фебруара 2017. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу две представке (бр. 35081/10 и 68117/13) против Србије коју је Суду поднела, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“), Техноградња ДОО, друштво са ограниченом одговорношћу из Србије (у даљем тексту: „Привредно друштво подносилац представке“), 20. маја 2010. године.

2. Привредно друштво подносиоца представке заступали су господин Г. Налић и господин Д. Игњатовић, адвокати из Београда. Владу Србије (у даљем тексту: „Влада“) првобитно је заступао њен бивши заступник, госпођа В. Родић, а одскора њен садашњи заступник госпођа Н. Плавшић.

3. Представке су прослеђене Влади 11. јула 2014. године и 16. септембра 2014. године.

4. Влада је ставила примедбу на разматрање представки од стране Одбора. Пошто је размотрио примедбу Владе, Суд је одбацује.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

A. Први круг парничног поступка

5. Привредно друштво подносилац представке је 25. марта 2004. године закључило уговор са Универзал Банком АД (у даљем тексту: „Банка“), приватним субјектом из Београда. Према условима овог уговора, привредно друштво подносилац представке откупило је потраживање које припада банци из правоснажне судске пресуде од 28. децембра 1999. године. Та пресуда донета је против друштвеног предузећа под називом Механизација (у даљем тексту: „Предузеће дужник“) са седиштем у Владичином Хану. На основу захтева банке у

том смислу, Трговински суд у Лесковцу је 29. августа 2000. године наложио извршење наведене пресуде, а предузеће дужник је накнадно исплатило део дуга према пресуди.

6. На основу захтева привредног друштва подносиоца представке у том смислу, Трговински суд у Лесковцу је 14. априла 2005. године поново наложио потпуно извршење пресуде у питању.

7. Привредно друштво подносилац представке је 26. јула 2005. године закључило поравнање са предузећем дужником, које је касније поништено одлуком Трговинског суда у Лесковцу од 22. јануара 2009. године, након захтева предузећа дужника. Та одлука је постала правоснажна 3. марта 2010. године.

Б. Други круг парничног поступка

8. Трговински суд у Лесковцу је 24. децембра 2001. године наложио предузећу дужнику да привредном друштву подносиоцу представке исплати предвиђене износе.

9. На основу захтева привредног друштва подносиоца представке у том смислу, Трговински суд у Лесковцу је 2. фебруара 2005. године наложио извршење наведене пресуде.

В. Стечајни поступак

10. Привредни суд у Лесковцу је 1. марта 2010. године отворио стечајни поступак у односу на предузеће дужника. Због тога су против предузећа дужника обустављени сви остали извршни поступци који су били у току.

11. Привредно друштво подносилац представке је прописно пријавило своја потраживања на основу горе наведених пресуда.

12. Трговински суд у Лесковцу је 15. октобра 2010. године признао део потраживања привредног друштва подносиоца представке и упутио привредно друштво подносиоца представке да покрене парнични поступак у односу на преостали део.

13. Привредни суд у Лесковцу је 29. маја 2012. године делимично пресудио у корист привредног друштва подносиоца представке и одбио остатак његових потраживања. Ту одлуку је 25. октобра 2013. године потврдио Привредни апелациони суд. Домаћи судови су нашли да је уговор који је привредно друштво подносилац представке закључило са банком (види став 5. у горњем тексту) њему давао само право да поврати износ исплаћен за пренос потраживања које је дуговано банци у питању, а не самог дуга према пресуди.

14. Стечајни поступак још није завршен.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО И ПРАКСА

15. Релевантно домаће право у вези са статусом друштвених предузећа, као и у вези са извршним и стечајним поступцима, изнето је у предметима *Р. Качанор и друге подносиоце представке против Србије* (бр. 2269/06 тим редом, ст. 57-64 и 71-76, 15. јануар 2008. године) и *Јовић и други против Србије* ((одлука), број 37270/11, ст. 88-93, 15. октобар 2013. године). Штавише, судска пракса Уставног суда у вези са друштвеним предузећима, заједно са релевантним одредбама у вези са уставним обештећењем на исти начин је изнета у одлуци о допуштености *Маринковић против Србије* ((одлука), број 5353/11, ст. 26 -29 и 31-44, 29. јануар 2013. године), пресуда у предмету *Маринковић против Србије* (број 5353/11, ст. 29-31, 22. октобар 2013. године) и одлука у предмету *Феризовић против Србије* ((одлука), број 65713/13, ст. 12-17, 26. новембар 2013. године).

ПРАВО

I. ЗДРУЖИВАЊЕ ПРЕДСТАВКИ

16. Суд сматра да, у складу са Правилем 42 став 1. Пословника Суда, представке треба здружити, с обзиром на њихову заједничку чињеничну и правну позадину.

II. НАВОДНЕ ПОВРЕДЕ ЧЛ. 6. СТАВ 1. И 13. КОНВЕНЦИЈЕ И ЧЛАНА 1 ПРОТОКОЛА БРОЈ 1

17. Привредно друштво подносилац представке притуживало се због пропуста Тужене државе да изврши две правоснажне судске пресуде у питању и због недостатка делотворног правног лека с тим у вези. Предузеће подносилац представке се, при томе, ослонило на члан 6. став 1. и члан 13. Конвенције, као и на члан 1. Протокола број 1, који у релевантном делу гласе:

Члан 6. став 1.

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона.“

Члан 1. Протокола број 1

„Свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.“

Члан 13.

„Свако коме су повређена права и слободе предвиђени у овој Конвенцији има право на делотворан правни лек пред националним властима, без обзира на то да ли су повреду извршила лица која су поступала у службеном својству.“

А. Допуштеност

18. Суд констатује да представка није очигледно неоснована, у смислу члана 35. став 3 (а) Конвенције. Он даље констатује да није ни недопуштена по неком другом основу. Она се, према томе, мора прогласити допуштеном.

Б. Основаност

19. Влада је тврдила да је предузеће дужник и правно и финансијски независно од државе и да јој се његова несолвентност не може приписати. Влада је даље изнела да, у сваком случају, њена одговорност не може да се прошири ни за какав други износ осим оних утврђених одлукама Привредног суда од 15. октобра 2010. године и 29. маја 2012. године (види ст. 12. и 13. у горњем тексту).

20. Привредно друштво подносилац представке се са тим није сложило. Оно је тврдило да се износи утврђени правоснажним судским пресудама од 28. децембра 1999. године и 24. децембра 2001. године не могу оспоравати у каснијем стечајном поступку, као што је учињено одлукама Привредног суда од 15. октобра 2010. године и 29. маја 2012. године.

21. У вези са одговорношћу државе за дуг предузећа у питању, Суд је већ више пута навео у упоредивим случајевима против Србије да је држава одговорна за измирење дугова друштвених предузећа или државних предузећа утврђених правоснажним домаћим судским пресудама (види, на пример, *Црнишанин и други против Србије*, бр. 35835/05, 43548/05, 43569/05 и 36986/06, став 124, 13. јануар 2009. године, и *Р. Качапор и друге подносиољке представке*, цитирана у горњем тексту, ст. 97-98). Суд не види ниједан разлог да одступи од горе наведеног образложења у овом предмету. Међутим, Суд још треба

да утврди које су тачно одлуке оне које укључују одговорност Тужене државе.

22. Суд на почетку подсећа да његов задатак није да заузима место домаћих судова. Првенствено је на домаћим органима, посебно судовима, да решавају проблеме тумачења домаћих закона (види, међу многим ауторитетима, *Brualla Gómez de la Torre против Шпаније*, 19. децембар 1997. године, став 31, *Извештаји о пресудама и одлукама 1997-VIII*). Због тога, Суд неће постављати питање како домаћи судови тумаче домаће право, осим у случају очигледне произвољности (види, уз одговарајуће измене, *García Ruiz против Шпаније [BB]*, број 30544/96, ст. 28-29, ЕЦХП 1999-I).

23. Ако се вратимо на предметни случај, Суд констатује да су прве одлуке донете у име привредног друштва подносиоца представке у вези са захтевима утврђеним пресудом од 28. децембра 1999. године и одлукама Привредног суда од 15. октобра 2010. године и 29. маја 2012. године.

24. Штавише, према домаћем праву, предузеће дужник не може истовремено бити подвргнуто стечајном и извршном поступку. Сваки извршни поступак у току мора се стога обуставити, а нови извршни поступак не може се покренути све док се не заврши стечајни поступак. Према томе, једине одлуке релевантне за привредно друштво подносиоца представке треба да буду оне донете током стечајног поступка.

25. Осим тога, домаћи судови су утврдили да је уговор који је предузеће подносилац представке закључило са банком њему давао само право да поврати износ плаћен за пренос захтева банке о којима је реч, а не и сам дуг према пресуди (види став 13. у горњем тексту).

26. Узимајући у обзир да Суд нема општу надлежност да замењује своју оцену чињеница или примену права са истим домаћим судовима и да одлуке Привредног суда од 15. октобра 2010. године и 29. маја 2012. године не откривају никакву произвољност ни неправичност, Суд не може а да не прихвати тврдњу Владе у смислу да њена одговорност треба да буде ограничена само на износе утврђене у тим одлукама.

27. Пошто је утврдио обим одговорности Владе, Суд најзад констатује да су домаће одлуке од 15. октобра 2010. године и 29. маја 2012. године остале неизвршене.

28. Суд примећује да је често налазио повреде члана 6. Конвенције и/или члана 1. Протокола број 1 у предметима који покрећу питања слична онима постављеним у овом предмету (види, уз одговарајуће измене, *P. Качапор и друге подносиоце представке*, цитирана у горњем тексту, ст. 115-16 и став 120, и *Црнишанин и други*, цитирана у горњем тексту, ст. 123-24 и ст. 133-34).

29. Пошто је размотрио сав материјал који му је достављен, Суд сматра да Влада није изнела ниједну чињеницу, нити уверљив

аргумент који би га убедили да донесе другачији закључак у овом предмету. Према томе, дошло је до повреда члана 6. став 1. Конвенције и члана 1. Протокола број 1 у вези са неизвршењем одлука Привредног суда од 15. октобра 2010. године и од 29. маја 2012. године.

30. Пошто је донео овај закључак, Суд сматра да није неопходно да разматра суштински исту притужбу према члану 13. Конвенције (види, уз одговарајуће измене, *Kin-Stib и Мајкић против Србије*, број 12312/05, став 90, 20. април 2010. године).

III. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

31. Члан 41. Конвенције прописује:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.“

A. Штета, трошкови

32. Привредно друштво подносилац представке тражило је да се држави наложи да му исплати, из сопствених средстава: (i) дуг утврђен пресудама од 28. децембра 1999. године и 24. децембра 2001. године, заједно са трошковима извршног поступка; (ii) РСД 1.502.190,51 за трошкове настале пред домаћим судовима; и (iii) ЕУР 3.950 (EUR), укупно, за трошкове настале пред Судом. Предузеће подносилац представке навело је јасно да не тражи накнаду нематеријалне штете.

33. Влада је оспорила ове захтеве.

34. С обзиром на повреде утврђене у овом предмету и сопствену судску праксу (види, на пример, *Р. Качапор и друге подносиоце представке*, цитирана у горњем тексту, ст. 123-26; и *Црнишанин и други*, цитирана у горњем тексту, став 139.), Суд сматра да Влада треба да привредном друштву подносиоцу представке исплати износе досуђене правоснажним домаћим одлукама од 15. октобра 2010. године и 29. мај 2012. године (види ст. 5. и 26. у горњем тексту), умањене за износе који су можда већ исплаћени по том основу.

35. Пошто привредно друштво подносилац представке није тражило накнаду нематеријалне штете, Суд сматра да нема разлога да му по том основу досуди било какав износ.

36. Према пракси Суда, подносилац представке има право на накнаду трошкова само у оној мери у којој је показано да су они заиста и неопходно настали и да су разумног износа. Наиме, подносилац представке мора да их је платио или је обавезан да их плати, у складу са законском уговорном обавезом, и да они мора да су били неизбежни да би се спречила утврђена повреда или ради обештећења. Суд захтева рачуне и фактуре који су довољно детаљни да му омогуће да утврди у

којој су мери испуњени горе наведени захтеви. У овом предмету, с обзиром да је привредно друштво подносилац представке доставило само фактуре за трошкове настале пред Судом и с обзиром на горе наведене критеријуме, Суд сматра да је оправдано да се досуди сума од ЕУР 500,00 заједно са порезом који се може наплатити предузећу подносиоцу представке, на име покрића трошкова насталих пред Судом.

Б. Законска камата

37. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Одлучује* да представке здружи;
2. *Проглашава* представке допуштеним;
3. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције и члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију;
4. *Утврђује* да нема потребе да посебно разматра притужбу према члану 13. Конвенције;
5. *Утврђује*
 - (а) да Тужена држава треба да исплати привредном друштву подносиоцу представке, из сопствених средстава и у року од три месеца, износе досуђене одлукама Привредног суда од 15. октобра 2010. године и 29. маја 2012. године донетим у његову корист, умањене за износе који су можда већ плаћени по овом основу;
 - (б) да Тужена држава исплати привредном друштву подносиоцу представке, у истом року, ЕУР 500,00 (пет стотина евра) за покриће трошкова насталих пред Судом, заједно са порезом који се може наплатити привредном друштву подносиоцу представке, који ће се претворити у националну валуту Тужене државе по курсу на дан исплате;
 - (в) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;

6. *Одбија* преостали део захтева привредног друштва подносиоца представке за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 14. марта 2017. године, у складу са правилом 77 ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Fatoş Aracı
Заменик секретара

Luis López Guerra
Председник